

Rūta Šepetis meistarīgi portretē tumšu, aizmirstu vēstures nostūri: Rumāniju un Bukaresti 1989. gada ziemā. Fokusējoties uz vienu stāstītāja balsi – septiņpadsmitgadīgo Kristianu Floresku –, autore spilgti ataino bailes un nedrošību, ko rumāņi piedzīvoja Čaušesku valdīšanas pēdējos mēnešos. Notikumu likloči nezaudē spriedzi līdz pašam romāna beigām.

Booklist

“Man tevi jānodod” ir spriedzes pilns, uz reāliem vēstures faktiem balstīts romāns, kura darbība risinās revolūcijas priekšvakarā.

Publishers Weekly

Šajā romānā rakstniece Rūta Šepetis prasmīgi sakausē vēsturiskas detaļas, grāmatas beigās iepazīstina lasītājus ar arhīvu fotogrāfijām un tādējādi rada daiļdarbu, kas ir tikpat izglītojošs, cik aizraujošs. Tiklīdz lasītājs nodomā, ka ir uzminējis nākamo sižeta pavērsienu, sižets aizved viņu gluži negaidītā virzienā, liekot no jauna apšaubīt visu un visus. Un tieši tur slēpjas šī romāna spēks – autore ne tikai apraksta to, kā jūtas izspiegots cilvēks, bet liek to izjust arī lasītājam pašam.

New York Times

Romānā “Man tevi jānodod” sprēgā enerģija, ko rada Kristiana stāstījums, tajā iekļautie slepenā dienesta ziņojumi un Kristiana paša dzeja. Lasot romāna pēdējo teikumu, jums aizrausies elpa. Spožs un satraucošs daiļdarbs.

Kirkus Reviews

Rūtas Šepetis jaunākais romāns nepieviļ lasītāju gaidas – autore arī šoreiz stāsta par piemirstiem vēstures notikumiem, un tāpēc viņas darbus ir sevišķi iemīļojuši jaunieši. Grāmatas īsās nodaļas, tikpat noslēpumainas, cik aizraujošas, ataino draudīgo gaisotni Austrumeiropas valstī pirms kāda vēsturiska notikuma, kas daudziem varbūt ir nezināms un daudziem vēl ir jāizstāsta. R. Šepetis ir lieliska rakstniece, un šis viņas romāns noteikti ir jāizlasa.

School Library Journal

RUTA SEPETYS

I MUST
BETRAY
YOU

RŪTA ŠEPETIS

MAN
TEVI
JĀNODOD

No angļu valodas tulkojusi
Silvija Brice

821.111(73)-31
Še 640

Ruta Sepetys

I MUST BETRAY YOU

Copyright © Ruta Sepetys, 2022
Map illustration copyright © Tomislav Tomic, 2022
Cover design © Hodder & Stoughton Limited
Cover images © Shutterstock.com

Visi tēli un notikumi, kas minēti šajā darbā, neskaitot tos, kas publiski zināmi, ir autora iztēles radīti, un jebkāda līdzība ar reālām personām, dzīvām vai mirušām, ir pilnīgi nejauša.

Rūta Šepetis

MAN TEVI JĀNODOD

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja VIJA KILBLOKA
Projekta vadītāja *Una Orinska*
Tulkotājas redakcija
Korektore *Diāna Graudiņa*
Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*
Maketētāja *Dace Polkmane*
Vāka dizainu adaptējusi *Ilze Isaka*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,
Rīgā, LV-1010. Red. nr. T-860.
Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Silvija Brice, 2024
© Mākslinieciskais noformējums, izdevums latviešu valodā,
Apgāds Zvaigzne ABC, 2024
ISBN 978-9934-32-210-5

© Luc Delahaye

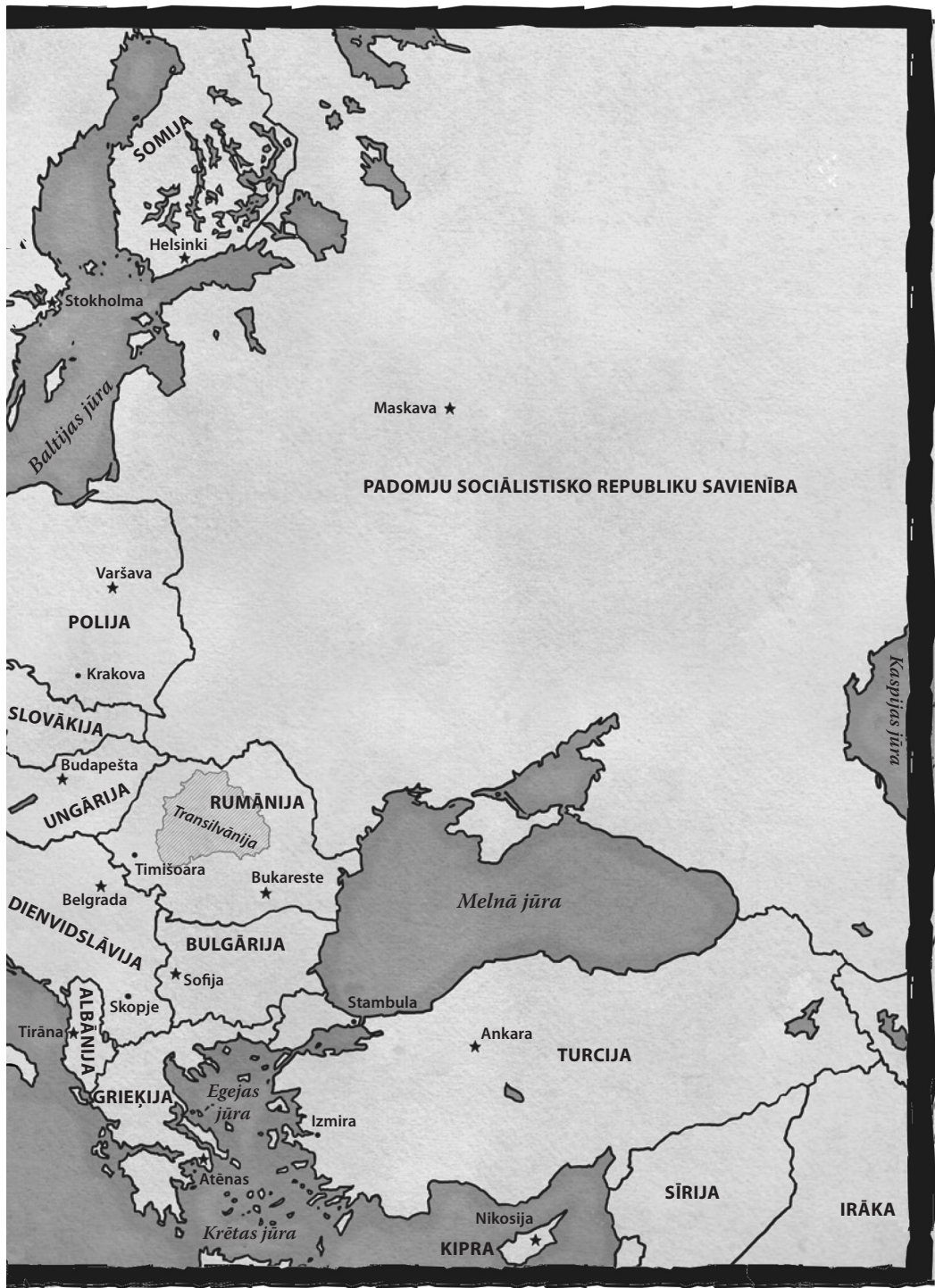
Drosmīgo Rumānijas skolēnu un studentu piemiņai

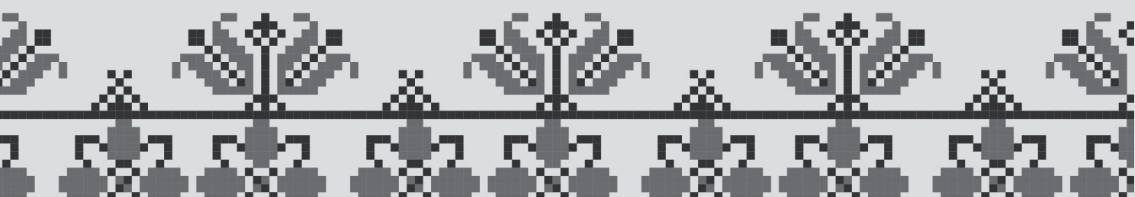
1989. gada 21. decembris

KARTE (1989)

ATLANTIJAŠ OKEĀNS

ZEM APZELTĪTA IETVARA

SUB RAMA POLEITĀ

Viņi dzīvoja tumsā.
Elpojošas ēnas.
Rokas sabāztas dziļi kabatās, slēpjot nosalušos pirkstus,
kas sažņaugti dūrē.

Viņi vairījās no citu skatieniem. Ielūkodamies acīs bailēm, tu riskē noslikt baiļu dziļštraumē. Toties kādas neredzamas acis – tās viņiem bija pievērstas mūžīgi. Pat vistumsākajā tumsā.

Tās vēroja.

Vēroja vienmēr.

Pastāvīgā novērošanas sajūta Rumānijā.

Šādi tā savulaik ir aprakstīta: slepenas vētras nasta.

Tas nav citēts pēc atmiņas.

Galvaspilsētā Bukarestē dzīvoja jauns puisis, skolnieks. Viņš to visu pierakstīja.

Un tad sāka baidīties, ka tā bijusi kļūda.

Mēs runājam par kļūdām; daži uzskata, ka Drakula ir visbaismīgākais tēls, kas saistīts ar Rumāniju. Kad viņi uzzinās patiesību, vai turpmāk tā viņus vajās?

Drakula ir teiksmu tēls, kuram nav reālas saistības ar Rumānijas vēsturi. Taču reiz kādā Rumānijas pilī patiešām dzīvoja asinskārs briesmonis. Savā tornī viņš palika divdesmit četrus

gadu. Drakula izvēlējās atsevišķus upurus, bet šis otrais briesmonis izvēlējās būt ļauns un cietsirdīgs...

Pret visiem.

Viņš liedza tiem pārtiku, elektrību, patiesību un brīvību.

Rumānijas pilsoņi bija stoiski un sīksti, bet cieta no tirānijas terora.

Cik daudz viņu bija, jūs jautājat?

Divdesmit trīs miljoni.

Vārdi un vēsture, kas lielākoties ir nezināma. Un tad...

Metāla kārba. Atrasta blakus kapam. Iekšā bija manuskripts.

Lūk, tādā veidā kāds puisis izstāstīja šo stāstu.

*Din biroul lui
Cristian Florescu*

CIORNĂ*

* No viņa biroja. Kristians Floresku. Melnraksts. (*Rumāņu val.*)

BUKARESTE, RUMĂNIJA
1989

1

UNU

Bailes ieradās pulksten piecos.
Bija oktobris. Pelēka piektdiena.
Ja es būtu zinājis? Es būtu bēdzis. Mēģinātu paslēpties.
Taču es nezināju.

Skolas gaitenā krēslainajā gaismā es pamanīju savu labāko draugu Luku. Viņš nāca man pretī, garām apnicīgajam uzrakstam, kas brēca no betona sienas.

Rumānijas jaunieši:

lai dzīvo komunisms – cilvēces gaišā nākotne!

Tobrīd man prātā virmoja kaut kas tāds, kas bija gaužām tālu no komunisma. Kaut kas daudz steidzamāks.

Stundas beidzas septiņos vakarā. Ja es atstāšu skolu istajā brīdī, tad panākšu viņu – kluso meiteni, kuras acis slēpjas aiz gara matu ponija uz pieres. Tad tas izskatīsies nejauši, nevis tiši.

Garais, kalsnais Luka nostājās man blakus. “Es tev saku oficiāli. Esmu izsalcis kā vilks.”

“Še.” Es sniedzu viņam turziņu ar saulespuķu sēklām.

“Paldies. Vai tu dzirdēji? Bibliotekāre teica, ka tu mani slikti ietekmē.”

Es iesmējos. Varbūt tas bija tiesa. Skolotājas dēvēja Luku par “jauku zēnu”, bet par mani teica, ka es esot sarkastisks. Pēc dabas

es biju tāds, kurš var arī sadot pa ģīmi, turpretī Luka drīzāk sliecās iejaukties, lai pārtrauktu kautiņus. Viņam piemita degsme, savukārt man labāk patika vērtēt un vērot pa gabalu.

Mēs apstājāmies, jo Luka gribēja aprunāties ar skaļu meiteņu bariņu. Es nepacietīgi gaidīju.

“Hei, Kristian!” Man uzsmaidīja viena no viņām. “Smuka frizūra – vai matus tu griez ar virtuves nazi?”

“Jā,” es rāmi atteicu. “Un aizsietām acīm.” Pamāju Lukam ar galvu un devos tālāk pa gaiteni viens.

“Skolniek Floresku!”

Tā bija skolas direktora balss. Viņš stāvēja gaitenī, sarunādams ar kolēģi. Biedrs direktors pārvietoja svaru uz vienu kāju, lai stāja izskatītos neoficiāla.

Nekas nekad nebija neoficiāli.

Klasē mēs sēdējām stalti. Biedrs skolotājs vadīja stundu, kliegdams uz mums, četrdesmit skolēniem. Mēs klausījāmies kā sastinguši, miegdami acis blāvajā gaismā. Klases žurnālā mūs atzīmēja kā “klātesošus”, taču savās domās mēs nereti bijām tālu prom ne tikai no klases, bet arī paši no sevis.

Uz vidusskolu – *liceu* – mēs ar Luku gājām tumšzilā uzvalkā ar kaklasaiti. Tāpat kā visi zēni. Meitenēm bija tumšzili priekšauti un baltas matu lentes. Uz formastērpa izšūta emblēma liecināja, kurā skolā mēs mācāmies. Bet rudenī un ziemā mūsu formastērpi nebija redzami. Tos apsedza mēteļi un adītas šalles, un rokās mums bija cimdi, lai varētu paciest ledaino aukstumu nekurinātajā betona ēkā.

Auksts un tumšs. Smeldz pirkstu kauliņi. Ir grūti rakstīt piezīmes, ja nejūt pirkstus. Ir grūti koncentrēties, kad nodziest elektrība.

Direktors noklepojās. “Skolniek Floresku,” viņš atkārtoja. “Aizej uz kanceleju. Tavs tēvs ir atstājis tev ziņu.”

Tēvs? Mans tēvs nekad nenāca uz skolu. Es viņu reti redzēju. Viņš strādāja mēbeļu fabrikā, maiņās pa divpadsmit stundām, sešas dienas nedēļā.

Man pakrūtē savilkās glums mezgls. “Jā, biedri direktor.”

Es devos uz kanceleju, kā man bija teikts.

Vai ārpusnieki to saprastu? Rumānijā mēs darījām tā, kā mums teica.

Mums teica daudz ko.

Mums teica, ka mēs visi esam brāļi un māšas, kurus vieno komunisms. Savstarpējā uzruna “biedri” uzsvēra, ka mēs visi esam vienlīdzīgi un mūs nenodala sociālās šķiras. Krietni brāļi un māšas, kurus vieno komunisms, ievēroja noteikumus.

Es izlikos, ka ievēroju noteikumus. Daudz ko paturēju pie sevis, piemēram, interesi par dzeju un filozofiju. Izlikos arī citādā ziņā. Izlikos, ka esmu pazaudējis ķemmi, bet patiesībā vienkārši gribēju, lai mati man ir spuraini. Izlikos nemanām, ka meitenes skatās uz mani. Un vēl es izlikos, ka angļu valodas mācīšanās ir mans ieguldījums dzimtenes izaugsmē.

“Vārdi ir ieroči. Es varēšu cīnīties pret mūsu ienaidniekiem amerikāņiem un britiem ne tikai ar ieročiem, bet arī ar vārdiem.”

Tā es sacīju.

Mūsu militārās apmācības nosaukums bija “Jaunatnes sagatavošana dzimtenes aizstāvībai”. Ieročus mēs skolā sākām apgūt četrpadsmit gadu vecumā. Vai tas ir par vēlu vai par agru salīdzinājumā ar citām valstīm? Atceros, ka ierakstīju šo jautājumu savā slepenajā dienasgrāmatā.

Īstenībā manai vēlmei iemācīties runāt angļiski nebija nekāda sakara ar cīņu pret ienaidniekiem. Un vispār – cik ienaidnieku mums bija? Goda vārds, es to nezināju. Patiesībā bija tā, ka angļu valodu manā grupā mācījās arī daudzas gudras, klusas meitenes. Tādas meitenes, kuras es izlikos nemanām. Turklāt, iemācījies

angļu valodu, es varētu labāk saprast tekstus dziesmām, kuras nelikumīgi klausījos “Amerikas Bals” pārraidēs.

Nelikumīgi, jā. Rumānijā nelikumīgs bija daudz kas – arī manas domas un mana dienasgrāmata. Bet es nešaubījos, ka man izdosies visu paturēt noslēpumā. Galu galā – tumsas plīvuri ir biezi un smagi. Tie labi apslēpj daudz ko, vai ne?

Es gāju tālāk pa tumšo gaiteni uz kanceleju.

Es biju stulbenis.

Tikai pagaidām to vēl nezināju.

2

DOI

Es iegāju skolas kancelejā. Vecā, nervozā sekretāre paraudzījās uz mani un nodūra acis. Tikai nesastapt skatienu. Ar krunkainu pirkstu viņa norādīja uz direktora kabineta pusi.

Mezģls man pakrūtē savilkās vēl ciešāk.

Kambaris bez logiem. Nokvēpuši griesti. Sasmacis, sadusējis apelējušu papīru smārds. Pie sienas aiz direktora vienkāršā, masīvā rakstāmgalda karājās portrets apzeltītā ietvarā. Tieši tādi paši portreti rotāja visu Rumāniju – klases, dzelzceļa stacijas, veikalus, slimnīcas un pat grāmatu priekšlapas.

Viņš.

Nikolaje Čaušesku.

Mūsu mīļotais vadonis. Mūsu varonis. Rumānijas diženās Komunistiskās partijas galva – un vampīrs, piezīdies pie miljoniem kaklu. Nelikumīga metafora? Absolūti.

Jaunajā portretā mūsu varonis bija atainots ar pietvīkušiem vaigiem un viņņainiem, bieziem, brūniem matiem. Kopā ar savu sievu, māti varoni Elenu, viņš vadīja Rumānijas valsti jau divdesmit četrus gadus. Es nepakavējos pie šīs gleznas, kurā mūsu vadonis izskatījās krietni jaunāks nekā īstenībā. Manu skatienu piesaistīja svešinieks, kurš sēdēja zem šī portreta.

Gadi trīsdesmit pieci. Kopā saaugušas uzacis. Plāni mati. Plaukstas lielas kā tenisa raketes, pleci krietni platāki par krēsla atzveltni.

“Aizver durvis,” vīrietis sacīja.

Es aizvēru durvis un paliku stāvam. Neviens neteica, lai apsēžos.

Svešinieks atvēra mapi un sāka šķirstīt papīrus tajā. Pie mapes augšējā labā stūra bija piesprausta fotogrāfija – puisis ar spurainiem, tumšiem matiem un gaišām acīm. Šajā mirkli mezgls man pakrūtē pārtrūka, un radās sajūta, ka es gāžos bezdibeni.

Metra atstatumā no manis sēdēja ne jau vienkārši būdīgs vīrs ar vienu vienīgu garu uzaci un ar rokām kā airiem.

Nē.

Šis vīrs bija bende, melnais jātnieks un spiegs. Rumānijas baismīgā slepenā dienesta *Securitate* aģents. Un viņa priekšā uz galda atradās dosjē un fotogrāfija.

Mans dosjē un mana fotogrāfija.

“Stāsta, ka uz katriem piecdesmit rumāņiem esot viens *Secu*,” reiz brīdināja mana māsa Čiči. “Rumāņu ir divdesmit trīs miljoni. Parēķini pats. *Securitate* aģenti ir visur.”

Mēs dēvējām tos par “zilacainajiem zēniem”. Parasti tos, zilacainus vai ne, bija viegli pamanīt. Ja kādai ģimenei Rumānijā bija tik ļoti paveicies, lai varētu atļauties nopirkt automašīnu un gaidīt tās iegādi piecus gadus, šī ģimene skaidri zināja, ko saņems. Bija tikai viena automašīnu marka – *Dacia*. Krāsas variantu tai bija maz – balta, zila vai zaļa. Bet slepenā dienesta aģenti braukāja melnās *Dacia* mašīnās. Kāds pajauns vīrietis no mūsu daudzdzīvokļu mājas brauca ar melnu *Dacia*. Es vēroju viņu no mūsu balkona – ar attālinātu interesi.

Šis vīrs, kurš te sēdēja, noteikti brauca ar melnu *Dacia*. Es par to nešaubījos. Taču interesi nejutu.

Man bija bail.

Aģents atzvēlās metāla krēslā ar visu svaru, krēsla priekšējās kājas pat pacēlās augšup no grīdas. Viņa acis urbās mani, šķaidot

manas pašpaļāvības sienas. Viņš gaidīja un gaidīja, lai izurbtos caurumus aizpilda bailes.

Pēkšņi viņš pārvietoja svaru. Krēsla kājas ar būkšķi atdūrās grīdā. Viņš pieliecās pār galdu, viņa elpa dvakoja pēc auksta nikotīna, kas dzīvoja uz bāldzeltenās mēles. Viņa vārdi vajā mani vēl šobaltdien.

“Tu esi Kristians Floresku,” viņš teica. “Un es zinu, ko tu esi izdarījis.”

3

TREI

Viņš zināja, ko es esmu izdarījis.
Ko es biju izdarījis?

Īstenībā vairums rumāņu pārkāpa noteikumus, lai vai kādā veidā. Bija tik daudz noteikumu, ko pārkāpt. Un tik daudz tādu, kuri gatavi ziņot, ka esi tos pārkāpis.

Kāds dziesminieks uzrakstīja negatīvu dziesmas tekstu par dzīvi Rumānijā. Viņu iespundēja trakonamā.

Pie kāda studenta atrada neregistrētu rakstāmmašīnu. Viņu ieslodzīja cietumā.

Ja kāds sūdzējās skaļi, viņu varēja arestēt par “politisku aģitāciju”. Taču es nebiju sūdzējies skaļi. Gandrīz visu es darīju klusi. Slepus. Tad ko gan bija atklājis šis aģents?

Vai manu paštaisīto radioantenu? Manis izdomātos jokus? Vai tūrisma ceļvedi?

Grāmatas angļu valodā es pirku paslepen no viena puisi ar iesauku Jūraszvaigzne. Lasīdams šo angļu kontrabandu, es paplašināju savu vārdu krājumu. Mans pēdējais pirkums bija žūksnītis lapu, izplēstu no Anglijā izdota tūrisma ceļveža. Ārzemju tūrisma ceļveži un kartes bieži tika konfiscētas arī iebraucējiem. Lasot šīs lapas, es sapratu, kāpēc tas viss ir aizliegts.

Nožēlojamie dzīves apstākļi Rumānijā.

Nikolaje Čaušesku. Nežēlīgs vadonis ar lielummāniju.

Ikviens tiek novērots.

Cilvēku ciešanas šeit ir vislielākās visā Austrumu blokā.

Un vēl:

Rumāņi ir inteligenti, jauki un draudzīgi, taču viņiem ir aizliegts kontaktēties ar ārzemniekiem. Iztēlojieties trakonamu, ko vada ārprātīgie un kur darbiniekus soda par to, ka viņi ir pie pilna prāta. Uz Rumāniju nav ieteicams doties. Apmeklējiet Ungāriju vai Bulgāriju, kur apstākļi ir labāki.

Piezīme par novērošanu atbilda patiesībai. Ikviens varēja kļūt par novērošanas objektu. Elena Čaušesku, dižā Māte, pat bija izdevusi rīkojumu, ka dzīvokļu balkoniem ir jābūt pilnībā pārskatāmiem. Komunistu partijai bija tiesības katrā laikā redzēt visu. Viss piederēja partijai. Un partija piederēja Čaušesku pārim.

“Kas tiem nekaiš! Tiem jau nav jādzīvo betona klucī,” es reiz biju pazobojies.

“Kuš! Nekad nesaki to skaļi!” šausmās izdvesa mana māte.

To es neteicu vairs nekad, taču pierakstīju dienasgrāmatā.

Mana dienasgrāmata. Pag, pag. Varbūt runa šeit ir par manu dienasgrāmatu?

Aģents pamāja, lai apsēžos. Es apsēdos.

“Vai tu zini, kādēļ esi izsaukts?” viņš jautāja.

“Nē, biedri leitnant.”

“Biedrs majors.”

Es krampjaini noriju siekalas. “Nē, biedri major, es nezinu, kādēļ esmu izsaukts.”

“Tad es paskaidrošu. Tev ir iespaidīga pastmarku kolekcija. Tu pārdevi vecu Rumānijas pastmarku. Pārdevi ārzemniekam un saņēmi ārzemju valūtu. Tātad esi nodarbojies ar nelikumīgu tirdzniecību un saņēmsi sodu.”

Man pār skaustu pārskrēja saltas tirpas. Smadzenes sāka strauji tikšķēt.

Vecā pastmarka.

ASV dolāra banknote.

Tas notika pirms diviem mēnešiem. Cik sen viņi to jau zinājuši?

“Es nepārdevu pastmarku,” es ierunājos. “Es to viņam uzdāvināju. Un atradu...”

Es aprāvos. Rumānijā bija nelikumīgi izrunāt vārdu “dolārs”.

“Un atradu to... valūtu... tikai pēc vairākām dienām, kad atvēru pastmarku albumu. Viņš droši vien bija to tur ielicis, man neredzot.”

“Kā tu vispār nonāci saskarsmē ar amerikāņu pusaudzi? Kontakti ar ārzemniekiem ir nelikumīgi. Par jebkuru kontaktu ar ārzemniekiem ir jāziņo nekavējoties. Un tu to zini.”

“Jā, biedri major. Bet mana māte uzkopj dzīvokļus diviem ASV diplomātiem. Tas ir oficiāli reģistrēts.”

Tomēr šis tas *nebija* reģistrēts. Vismaz tā es biju domājis. Reiz, gaididams māti, biju iepazinies ar ASV diplomāta dēlu. Mēs sadraudzējāmies. Mainījāmies ar pastmarkām. Sarunājāmies. Es pamanīju, ka viņam ir dienasgrāmata, un nolēmu sākt tādu rakstīt arī pats.

“Tava māte uzkopj dzīvokļus ASV diplomātiem. Kā viņa atrada šo darbu?”

“Man liekas... ar draudzenes starpniecību?” Es patiešām nespēju atcerēties. “Ar to amerikāni es iepazīnos, gaididams, kad māte beigs darbu. Es bieži pavadu māti uz mājām. Viņa slikti redz tumsā. Tumsā viņai ir bail.”

“Tu gribi sacīt, ka esi ielaidies nelikumīgā valūtas darījumā ar amerikāņu pusaudzi tāpēc, ka tavai mātei ir bail no tumsas? Tavas mātes bailēm nav nekāda sakara ar tavu noziegumu. Tomēr sodu saņems *visa* ģimene.”

Noziegums? Visa ģimene?

Bet es taču nebiju pieņēmis to dolāru! Tas vienkārši... uzradās.

Kā viņš vispār varēja to zināt?

Man galvā ieskanējās mātes un māsas lūdzošais duets.

Nestāsti nevienam – neko.

Atceries, Kristian, tu nekad nezini, kurš noklausās.

Lūdzu, nedari neko tādu, kas var pievērst viņu uzmanību mūsu ģimenei.

Es stingi skatījos uz aģentu. Rokas man drebēja un svīda, rīklē plīvinājās neredzams naktstauriņš. Rumānijā *Securitate* bija varenāka par armiju. Šis cilvēks varēja mūs iznīcināt. Varēja pastiprināt mūsu ģimenes novērošanu. Varēja atņemt man iespēju studēt universitātē. Varēja panākt, lai manus vecākus atlaiž no darba. Vai vēl ļaunāk.

Aģents paliecās uz priekšu un salika masīvās plaukostas uz galda.

“Redzu, ka esi apjēdzis stāvokļa nopietnību. Esmu dzirdējis, ka tu esot čakls, apdāvināts un vērīgs skolnieks. Šodien es būšu augstsirdīgs.”

Viņš grasījās palaist mani vaļā tikai ar brīdinājumu vien! Es pateicīgi uzelpoju.

“Mulțumesc. Paldies. Es...”

“Tu man pateicies? Tu vēl neesi dzirdējis manu priekšlikumu. Tas ir vienkāršs un, kā jau teicu, ļoti augstsirdīgs. Tu arī turpmāk sagaidīsi māti un pavadīsi viņu uz mājām. Uzturēsi kontaktus ar amerikāņu diplomāta dēlu. Un sniegsi man sīkas ziņas par diplomāta dzīvokli un ģimeni.”

Tas nebija priekšlikums. Tā bija pavēle, turklāt tāda, kas pārkāpa visas pieklājības normas. Man jāklūst par žurku – par *turnător*, kas slepeni ziņo par citu cilvēku privāto dzīvi?

To es nekad nespētu atklāt savai ģimenei. Pastāvīga mānīšanās. Man vajadzētu atteikties. Taču, ja atteikšos, ģimene dabūs

ciest. Par to es nešaubījos. Un tad klusumu pārtrauca aģents, mezdams galdā savu pēdējo trumpi.

“Saki – kā klājas tavam *bunu*?”

Şahmat. Šahs un mats. Izdzirdot vārdu *bunu*, man šķita, ka pagībšu.

Viņš zināja par manu vectēvu! Bunu bija gaišs cilvēks, pilns vieduma un filozofijas. Bunu zināja, ka mani interesē dzeja un literatūra. Un veicināja šo interesi. Neuzkrītoši.

“Viņi zog mums spēku, likdami noticēt, ka nekāda spēka mums nav,” Bunu sacīja. “Bet vārdos izteiktām radošām domām – tām ir spēks, Kristian. Izpēti šo spēku savā prātā.”

Pastmarku kolekcija bija Bunu dārgums. Mūsu slepenais projekts jau gadiem ilgi.

Mums bija vēl citi noslēpumi. Piemēram, Bunu leikēmija. Tā bija uzbrukusi tik pēkšņi.

“Nestāsti nevienam,” lūdzās māte, mūždien nervoza.

Nemaz nevajadzēja stāstīt. Katrs redzēja, ka enerģiskais, veselīgais vīrs piepeši ir nosirmojis un sakrities. Pat paceļot nieka pannu, viņam nokrakšķēja plauksta locītava.

Aģents Airrocis noklepojās. “Tas ir augstsirdīgs priekšlikums. Mēs sadarbosimies. Tu sniegsi man informāciju, un es sagādāšu tavam *bunu* zāles. Viņam nevajadzēs ciest sāpes.”

ZIŅOJUMS PAR "OSKARA" OFICIĀLO SAVERVĒŠANU

Iekšlietu ministrija
Valsts Drošības pārvalde
III nodaļa, 330. grupa

PILNĪGI SLEPENI
[1989. g. 15. okt.]

Sakarā ar amerikāņu diplomāta Nikolasa Van Dorna (segvārds VAIDA) informatīvo novērošanu avots FRICIJA norādīja mums uz MF3 vidusskolas skolnieku Kristianu Floresku (17). Floresku māte strādā par mājkalpotāju Van Dorna ģimenē. Floresku mums ir raksturots kā inteliģents, neuzkrītoši vērīgs, ar labām angļu valodas zināšanām. Viņam arī ir pieeja Van Dorna dzīvoklim un ģimenei. Uzrunāju Floresku skolas teritorijā un sāku vervēšanu, izmantojot norādījumu par nelikumīgu apmaiņu ar pastmarkām. Floresku šķita piesardzīgs, bet piekrita sniegt informāciju kā OSKARS, kad tika piedāvāts sagādāt medikamentus viņa vectēvam. OSKARS tiks izmantots, lai

- kontaktētos ar Van Dorna dēlu Denu (16)
- noskaidrotu Van Dornu ģimenes dienaskārtību
- noskaidrotu, kurš bieži viesojas dzīvoklī
- iegūtu Van Dornu dzīvokļa detalizētu plānu
- noskaidrotu, kāds ir Van Dornu vispārējais viedoklis par Rumāniju